

[Kirkegaard]

frihed til uddannelse, og endnu en gang må økonomisk ansvarlige partier sige til socialdemokratiet: det er der ikke råd til. Det er da også en kendsgerning, at partiet først kunne fremsætte forslaget efter regeringsskiftet, da finansministeren ikke længere kom fra socialdemokratiet.

Udgiften til én person under uddannelse er af socialdemokratiet selv opgjort til 160.000 kr. pr. år, fordelt med 110.000 kr. til lønkomensation og 50.000 kr. til undervisningsudgifter. Endemålet med forslaget er, at 10 pct. af arbejdsstyrken eller ca. 200.000 personer konstant skal være under uddannelse, og 200.000 gange 160.000 kr. giver som bekendt det formidable beløb 32 mia kr.

Men kan beskæftigelseseffekten så ikke redde økonomien i forslaget? Socialdemokratiet regner – uvist på hvilket grundlag – med en beskæftigelseseffekt på 70 pct., men dette er helt urealistisk. Man kan forsøge at sammenligne effekten med effekten af efterlønsordningen, idet man dog må erindre sig, at denne ordning, altså efterlønsordningen, udelukkende omfatter medarbejdere, der forlader arbejdspladsen for stedse, og det vil altså sige, at beskæftigelseseffekten af BFU-forslaget vil være væsentlig lavere.

I orientering fra socialforskningsinstituttet nr. 1, 1984, som folketingets medlemmer har modtaget netop i denne uge, har socialforskningsinstituttet foretaget en beregning af beskæftigelseseffekten for efterlønsordningen. Der finder man frem til, at effekten er 70 pct. hos kommunerne, 50 pct. hos staten og kun 40 pct. hos private arbejdsgivere eller for hele arbejdsmarkedet under ét 50 pct. Derfor vil jeg godt bede den socialdemokratiske ordfører forklare, hvordan man er kommet frem til en væsentlig højere beskæftigelseseffekt i dette BFU-forslag, hvor medarbejderne kun midlertidigt forlader arbejdspladsen.

Men økonomien i forslaget er én ting. Lige så slemt eller måske værre er det, at der er nogle klare ideologiske overtoner i forslaget, så klare, at man måske med føje kunne overveje, om forslaget i stedet for at blive betegnet BFU, i stedet burde betegnes BFSF, betalt frihed til socialdemokratisk folkeopdragelse. Tag f.eks. bemærkningerne om, at forslaget skal give arbejdstagerne mulighed for at forstå at præge deres situation i samfundet, det er sådan et kort referat af et afsnit i bemærkningerne. Det er jo smukt, ikke

sandt! Men bemærk venligst, at det er kun arbejdstagerne, der skal have denne eventyrlige chance. Eller hvad med den nedladende og bedrevidende holdning over for mennesker med en kort uddannelse? Man vil give dem livskvalitet, siger man, altså underforstået: det har de stakkels mennesker for lidt af i øjeblikket.

Nu lever jeg selv i en del af landet, hvor denne befolkningsgruppe er rigt repræsenteret, og jeg har aldrig kunnet konstatere, at denne befolkningsgruppe har en lavere livskvalitet end personer med en længere uddannelse. Det allerværste: de regionale nævne, der skal administrere hele herligheden, og som skal sammensættes af repræsentanter for arbejdstagerne og de kommunale myndigheder – det vil i praksis sige fagforeningsledere samt nogle kommunalpolitikere, hvoraf ca. halvdelen må formodes at være socialdemokrater – vil efter forslaget få en uhyggelig magt. Dels vil de få stor indflydelse på, hvilke kurser, hvilke uddannelsesinstitutioner der skal nyde fremme, dels vil de få afgørende indflydelse på, hvilke arbejdstagere der kan komme på kursus. Nævnene kan i værste fald blive nogle uhyggelige instrumenter, som kan stramme fagforeningernes greb om det enkelte individ. De artige medlemmer kan belønnes, men hvad med de HKere, der gør oprør mod støtte til socialdemokratiet – for slet ikke at tale om personer, der slet ikke er medlemmer af en fagforening? Hvordan mon det ligger med disse menneskers mulighed for at kunne komme på kursus? Et forslag, der vil give partier eller organisationer mulighed for at stramme grebet om det enkelte individ, fortjener en håndfast afvisning.

Også forslaget fra SF må vi afvise. Forslaget har mange fælles træk med det socialdemokratiske, men adskiller sig klart med hensyn til ordningens finansiering. SF vil lade arbejdsgiverne betale hele gildet og siger åbent, at lønmodtagerorganisationerne skal have den afgørende indflydelse på, hvordan pengene skal bruges.

Hvis parterne på arbejdsmarkedet selv kan blive enige om en sådan finansiering og en sådan ordning, vil vi naturligvis ikke forsøge at forhindre det, men at vedtage en sådan ordning ved lov kan vi ikke gå med til. Det vil i øvrigt i betragtelig grad skade virksomhedernes konkurrenceevne og dermed beskæftigelsen.